

ROK 1982

Hlavná cena XIV. ročníka Jašíkových Kysúc:

Malina Ján

Narodil sa 26.2.1957 v Bátovciach. Pracoval v archeologickom ústave SAV v Košiciach a ako osvetár v Žemberovciach. Doteraz publikoval v zborníku Hľadanie.

Zamknuté (Úryvok)

Mám dojem, akoby naše pole vtedy voňalo harmančekom. Keď nie harmančekom, tak nejakými kvetmi. Možno horčicou.

Raz k nám prišla nejaká žena a dala otcovi fľašku pálenky. Vraj niekde horelo a práve môj otec zavolať hasičov. Žena si to zistila a prišla poďakovať. Vraj tam bolo strašne veľa ľudí a všetci čumeli do ohňa ako keby nikdy nevideli horieť a iba otec zavolať hasičov. Bol som hrdý. Otec vzal fľašku a obracal ju v ruke so zvláštnym úsmevom. Iba teraz viem, že to bol úsmev labužnícky. S mamou potom z fľašky popíjali. Chcel som tiež. Myslel som si, že je to strašne dobré, ale nebolo.

Mali sme vtedy letnú kuchynku ako všetci ľudia naokolo. V lete sme ta preniesli hrnce a taniere a poukladali ich do police, ktorú sme volali šteláz, a žili sme prevažne tam. Letná kuchynka bola prehradená drevenou priečkou na dve polovice. V jednej sa varilo, v druhej bolo drevo a uhlie. V tej časti, kde bolo drevo a uhlie, rástol obrovský orech, ktorý zakrýval celú kuchynku a dvor a robil tieň. Kuchynka bola zbitá z dosák, ktoré otec podonášal z Kríža. Z Kríža pochádzalo u nás temer všetko a otec bol strašne hrdý, že v tom Kríži pracoval. Ľudia, ktorí ho poznali, si mysleli, že tam sa robia kríže. Raz tak k nám zabľúdila jedna tetka a pýtala sa:

- Tu býva ten, čo robí tiež kríže? Zomrel mi starý.

Na tejto fotografii sú naše kačice, ktoré sme mávali skoro každý rok, ale vidieť aj tú z dosák zbitú kuchynku. Pravda bola pekná? Vonku pred ňou je stôl, ktorý zároveň s ňou zbil otec. Nohy má zapustené do zeme a tak isto aj lavica pri ňom. Každú nedeľu ho mama prikryla bielym obrusom a tam sa odbavoval nedeľný obed. Od nepamäti sme mávali v nedeľu mäsovú polievku a vyprášaného zajaca so šalátom. Keď sme sa najedli, otec ma vždy posielal s krčahom na pivo do krčmy. Pamätám sa, že som mu raz drobné vhodil do toho piva. Ale videla to Daniška a povedala, aby som ich vybral, že drobné peniaze berie do ruky kde kto, aj cigáni.

Keď sa lepšie prizriete, tu v rohu vidieť naukladané poštiepané drevo. Z drevárne sme donášali polená ku klátu, ktorý bol na tejto strane, a tam sme ich štiepali a ukladali k tejto strane. Tá stena bola vždy obložená malými

polienkami do takej výšky, aby ich mama dočiahla. Drevo si chodil do hory chystať otec. Určili mu výsek a on sa celé dni v ňom prehraboval, aby nazbieral dosť dreva na zimu a na leto. Boli to hrubé ako noha papeky, strašne dlhé, ktoré keď nám zložili na dvore, dalo sa na nich hojdať. Otec potom zavolať Drľu, ktorý jediný mal v našej dedine cirkulár na železných kolieskach. Ten nám to drevo popílil. Museli sme volať k tejto robote aj susedu Madalovú, lebo pri pílení dreva bolo treba veľa ľudí. Keď Drľa všetko drevo popílil, otec vytiahol zo suda nášho ružového vína a všetkým ponalieval. Drľovi dal ešte päťdesiat korún a zahryznúť do slaniny. Cirkulár sme mu potom pomohli odtláčiť domov a drevo sme ešte s Madalovou pohádzali do drevárne. Ja som triafal vždy do protiľahlej steny, že sa celá kuchynka otriasala.

Hoci tá snímka je stará a šedivá, vidieť na nej aj do kuchynky, lebo sú otvorené dvere. Aj tie doniesol otec z Kríža. Dopoly sú z dosky a hore majú tabličky zo skla. Na nich je aj handra na šnúrke, ktorú sme zaťahovali navečer, alebo keď sa sestry dnu umývali. Kto ich však chcel vidieť, našiel si škáru, lebo ich v stenách bolo dosť. Na tejto pravej strane je vešiak. Celé roky tam viseli haraburdy, ktoré nikto nenosil. Toto zvláštne je polica, na ktorej otec mával rádio. Mala také ozdobné nožičky a zaručene pochádzala z Kríža. Na tom rádiu bývali prilepené dve fotografie - Belmonda a Simone Signoretovej. Získali ich moje sestry aj s autogramom. Boli za hercami a spevákmi ako šialené. Stále predávali staré fľaše, aby mali do kina alebo do automatu s platňami. Toto je stôl, ktorý bol vnútri. Nebol v zemi, hoci v kuchyni bola dlážka z hlíny. Nebola však obyčajná. Mama s Madalovou chodievali vždy v lete na zvláštne blato, ktoré potom miešali s plevami a tú dlážku tým natierali. Rok čo rok, až sa napokon stala pevná ako betón.